

GRIP

20

Gelijke rechten 2000-2020

JAAARVERSLAG

2020

kom op voor
INCLUSIE

Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een handicap vzw

JAAERVERSLAG

2020

**Gelijke Rechten voor iedere Persoon met een handicap
(GRIP vzw)**

Vooruitgangstraat 323, 1030 Brussel
02 214 27 60
info@gripvzw.be
www.gripvzw.be

  GRIPvzw
GRIPKomopvoorinclusie/

***“Deinstitutionalization strategies
need to be accelerated and reinforced
with clear timelines and concrete
benchmarks.”***

***“De strategie van deïstitutionalisering
dient versneld en versterkt te worden
met duidelijke tijdlijnen
en concrete maatstaven.”***

**Advies van de Verenigde Naties
over een gepaste strategie op COVID-19, mei 2020.**

VOORWOORD	6
OPBOUW	8
2020 IN VOGELVLUCHT	9
UITDAGING I: Onze maatschappij wordt meer inclusief	10
OD1. Recht op inclusief onderwijs	10
OD2. Recht op inclusief werk	12
OD3. Recht op een menswaardig leven	14
OD4. Recht op wonen	15
OD5. Recht op ondersteuning	17
OD6. Door te investeren in expertise over gelijkekansenbeleid voor personen met een handicap stimuleren en ondersteunen we het Vlaams gelijkekansenbeleid	21
OD7. We versterken de implementatie van het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap	22
UITDAGING II: In Vlaanderen komt er een omslag in de kijk op handicap	23
OD8. De sensibilisatie van GRIP ondersteunt de omslag in kijk op handicap	23
OD9. We verbinden specifieke sensibilisatie aan de 5 actielijnen inclusie	25
OD10. We sluiten vanuit 'kijk op handicap' aan bij relevante thema's in de actualiteit en vraagstukken in verband met handicap	26
OD11. We bieden vorming en informatie over inclusie en kijk op handicap aan specifieke groepen	26
OD12. GRIP werkt samen met de VRT en andere mediamakers	28
OD13. Handiwatch zetten we in als interactief forum voor media-analyse	29
OD14. GRIP draagt bij tot de verdere ontwikkeling van Disability Studies in Vlaanderen	29

UITDAGING III: GRIP vervult zijn rol als voortrekker en aanjager	30
OD15. We verhogen de (naam) bekendheid van GRIP bij personen met een handicap	30
OD16. GRIP zorgt voor maatschappelijke beweging en publieke actie	31
OD17. GRIP ondersteunt en werkt samen met andere emancipatorische verenigingen en bewegingen van personen met een handicap	31
OD18. GRIP positioneert zich als expert gelijke rechten, gelijke kansen en inclusie van personen met een handicap	32
OD19. GRIP communiceert als expert over gelijke rechten, gelijke kansen en inclusie van personen met een handicap	32
OD20. Ervaringsdeskundigen staan aan het stuur van de vereniging	35
OD21. Standpunten en voorstellen van GRIP worden opgebouwd vanuit ervaringsdeskundigheid	36
OD22. We versterken de bekendheid bij, netwerking en samenwerking met andere handicaporganisaties	38
OD23. We versterken de bekendheid bij, netwerking en samenwerking met niet-handicaporganisaties en verschillende niveaus	38
OD24. Op GRIP werkt een gemotiveerd en professioneel team	39
OD25. Financiering en andere voorwaarden voor een duurzame werking worden ingevuld	40
OD26. GRIP belicht en ondersteunt goede voorbeelden van inclusie	41
OD27. GRIP onderzoekt en ondersteunt juridische stappen om de rechten van personen met een handicap waar te maken	42
OD28. GRIP biedt vorming over gelijke rechten, gelijke kansen en inclusie	43
BIJLAGEN:	
Ledenlijst Algemene Vergadering	44
Ledenlijst Bestuur	44

Een jaarverslag over de werking van GRIP in 2020. Dan kunnen we niet anders dan te verwijzen naar de gezondheidscrisis. "Door corona"... zal je dus vaak lezen in dit jaarverslag. Onze ambitie om werk te maken van gelijke kansen en gelijke rechten nam niet af. Maar we moesten onze planning keer op keer aanpassen.

*De strategie van
deinstitutionalisering dient versneld
en versterkt te worden met
duidelijke tijdlijnen
en concrete maatstaven.¹*

Bij de aanvang van de coronapandemie riep de Verenigde Naties heel duidelijk op om binnen het kader van corona actie te ondernemen om mensen met een handicap minder op te vangen in collectieve instellingen en versneld werk te maken van deinstitutionalisering. Deze boodschap drong niet door in Vlaanderen. Voor GRIP niet verwonderlijk, we merken dat er hier nog geen draagvlak voor is. Dus nog veel werk voor de boeg...

¹ https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_policy_brief_on_persons_with_disabilities_final.pdf

Ook het voorbije jaar werkten we door aan gelijke rechten en gelijke kansen voor personen met een handicap. En met succes. Denk maar aan volgende hoopgevende evoluties waar GRIP in meerdere of mindere mate toe heeft bijgedragen:

- Ons voorstel over een streefcijfer schermzichtbaarheid is opgenomen in de nieuwe beheersovereenkomst van de VRT;
- GRIP werkt mee aan 2 nieuwe ESF² projecten die inzetten op inclusief werk;
- Eind 2020 werden op federaal vlak stappen gezet om de prijs van de liefde af te bouwen en de inkomensvervangende tegemoetkomingen stapsgewijs op te trekken;
- Bart Somers kende een verlenging toe van het NOOZO-project voor 1 jaar en sprak zich gunstig uit voor een verankering;
- De Belgische senaat keurde een grondwetswijziging goed die ervoor zorgt dat inclusie van personen met een handicap ingeschreven wordt in de Belgische grondwet.

En we zouden het bijna vergeten: 2020 was 20 jaar GRIP. We wilden dit vieren met een 2-daags congres over inclusie en een medewerkersfeest. Door corona werd de viering uitgesteld naar 2021. Wel stonden we, binnen het kader van 20 jaar, maandelijks stil bij een van onze acties of campagnes van de voorbije 20 jaar. En in het najaar zetten we een bevraging op over de kijk op handicap in Vlaanderen.

Patrick Vandelanotte, coördinator GRIP

² Europees Sociaal Fonds

De indeling van het jaarverslag is gebaseerd op de 3 grote uitdagingen waar GRIP aan werkt:

UITDAGING I : Onze maatschappij wordt meer inclusief

UITDAGING II : In Vlaanderen komt er een omslag in de kijk op handicap

UITDAGING III : GRIP vervult zijn rol als voortrekker en aanjager

De operationele doelstellingen uit het beleidsplan vind je in de gele vakken. We geven daarbij telkens weer welke activiteiten werden opgezet om deze doelstellingen te realiseren. In de vakken "GRIP in 2020" geven we een samenvatting van de concrete resultaten.

We gebruiken in dit jaarverslag bewust het woord 'handicap'. We verwijzen hiervoor naar de basisvisie van GRIP.

In onze basisvisie en in onze werking leggen we vooral de nadruk op het respect voor de eigenheid en de kwaliteiten van elk individu. We gebruiken het woord handicap omdat we het nodig vinden dit te blijven benoemen zolang mensen sociaal achtergesteld worden omwille van een beperking of chronische ziekte. Niet het individu met een beperking is bepalend voor zijn handicap, maar de samenleving. Een handicap of een groep mensen met een handicap ontstaan pas wanneer mensen met een beperking geconfronteerd worden met obstakels in de buitenwereld en met de gangbare manier van denken. Deze obstakels verhinderen inclusie en de evenwaardige deelname van mensen met een beperking aan de samenleving.

2020 IN VOGELVLUCHT (de 10 centrale acties in 2020)

1. GRIP bestaat 20 jaar. Het geplande medewerkersfeest en het inclusiecongres moesten worden uitgesteld naar 2021.
2. In samenwerking met het onderzoeksbureau Invidille werden in november 1000 Vlamingen bevraagd over hun kijk op handicap. In december kwamen we naar buiten met de eerste resultaten.
3. Het aangekondigde begeleidingsdecreet binnen onderwijs veranderde van naam in Decreet Leersteun en werd ook verschoven naar 2021. GRIP betreurt het tekort aan betrokkenheid van ouders en belangenverenigingen bij deze belangrijke beleidsontwikkeling.
4. We gaven een 4de bundel uit in de reeks #inclusie, deze keer over inclusief werk.
5. We volgden op hoe maatregelen tijdens de coronapandemie een effect hadden op personen met een handicap en bezorgden de betrokken overheden onze signalen en voorstellen.
6. De uitgave van ons 2de schaduwrapport verschoof naar een latere datum omdat de werkzaamheden van het VN-comité vertraging opliepen.
7. Aan de hand van de film 'Defiant lives' sensibiliseren we over de rechten van personen met een handicap en leven in de maatschappij. Door corona konden er slechts 2 voorstellingen doorgaan.
8. We deden een inbreng voor de nieuwe beheersovereenkomst van de VRT, op basis van onze standpuntnota van 2019. We zijn tevreden dat ons voorstel rond het streefcijfer schermzichtbaarheid werd opgenomen.
9. Het opstarten van een netwerk juridisch activisme werd met een jaar uitgesteld.
10. Ook het uitwerken van een nieuw meerjarenplan liep vertraging op. Het nieuwe meerjarenplan zal pas in 2022 kunnen opstarten.

UITDAGING I: Onze maatschappij wordt meer inclusief

OD1. Recht op inclusief onderwijs: we versterken het recht op inclusief onderwijs

Minister Ben Weyts gaf in 2019 bij zijn aantreden te kennen dat hij binnen zijn ambtstermijn het M-decreet gaat afschaffen en zal vervangen door een **nieuw begeleidingsdecreet**.

© GRIP VZW

We merken dat de ambities om werk te maken van inclusief onderwijs enorm afgezwakt zijn. Ook de verschuiving van het aantal leerlingen uit het buitengewoon onderwijs naar het gewoon onderwijs is gestopt. Het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs is in 2020 opnieuw gestegen.

Inclusief onderwijs kreeg dus op onze website (en Facebook) opnieuw ruime aandacht. Er verschenen op onze website 19 artikels waarin we informatie en duiding gaven over dit onderwerp.

GRIP had verschillende keren contact met kabinet Onderwijs en Vorming en verschillende Vlaamse parlementsleden over de verdere implementatie van inclusief onderwijs.

De brochure **#inclusie#onderwijs** waarin we inspirerende verhalen brengen met betrekking tot inclusief onderwijs werd eind 2019 gelanceerd. Door het grote succes was een 2de druk nodig. Deze brochure is de 3de in de serie #inclusie waarin we tonen hoe mensen met een handicap inclusief in de maatschappij

leven. Enerzijds laten zij zien dat dit mogelijk is. Anderzijds leggen hun ervaringen ook een aantal knelpunten bloot waar beleidsmakers mee aan de slag kunnen. Elke #inclusie focust op een ander thema.

GRIP bleef actieve partner van het Steunpunt voor Inclusie. Het Steunpunt is een initiatief van Ouders voor Inclusie met financiële steun vanuit Gelijke Kansen Vlaanderen en het departement Onderwijs en Vorming. Sinds 2012 biedt dit Steunpunt informatie en ondersteuning aan ouders en jongeren die drempels ervaren bij inclusie.

We onderzochten welke juridische houvast ouders hebben bij de inschrijving van hun kind in de gewone school. Deze nota zal in 2021 gebruikt worden om in gesprek te gaan met het kabinet en Vlaamse parlementsleden.

Internationaal droeg GRIP ook zijn steentje bij aan de promotie van inclusief onderwijs. We werkten mee aan een artikel over het effect van corona op het inclusief onderwijs van kinderen met een verstandelijke beperking. En samen met Inclusion Europe schreven we een position paper over inclusief onderwijs voor kinderen met een verstandelijke beperking.

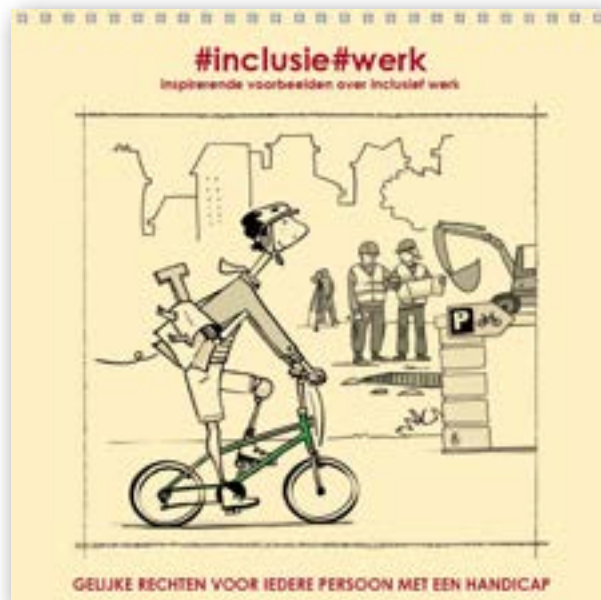
In maart 2020 werd het Europees Comité voor de Sociale Rechten opnieuw geïnformeerd dat de uitgevoerde maatregelen niet voldoen aan artikel 15 §1 van het Sociaal Handvest. Er is nog steeds te weinig ondersteuning in het gewoon onderwijs; al is er wel al vooruitgang geboekt dankzij de oprichting van de ondersteuningsnetwerken.

GRIP IN 2020:

- We volgden nauwgezet de implementatie op van het M-decreet en het ondersteuningsmodel, onder meer door contacten met kabinet en parlementsleden.
- GRIP is partner in het Steunpunt voor Inclusie.

OD2. Recht op inclusief werk: we komen op voor betaald werk voor iedere persoon met een handicap

Voor GRIP is inclusief werk echt werk: betaald werk op de reguliere arbeidsmarkt. We merken dat er nog heel veel personen met een handicap drempels ondervinden om aan echt werk te geraken. Toch zijn er succesverhalen en we bundelden een aantal van die verhalen in de brochure **#inclusie#werk**, de 4de brochure in de reeks #inclusie die GRIP sinds 2017 publiceert. We hebben er in het voorjaar intensief aan gewerkt en midden september startte de promotie.

Op de 'Werelddag voor fatsoenlijk werk', woensdag 7 oktober 2020, lanceerden we #inclusie#werk tijdens het 1ste van **3 webinars over inclusief werk**. Elke webinar werd door een 90-tal deelnemers live gevolgd. Deze webinars kunnen via Youtube **uitgesteld bekeken worden**. Ook dit is een succes want het aantal views blijft stijgen. De onderwerpen van de webinars waren:

- Streven naar inclusie op het werk
- Tewerkstellingsondersteunende maatregelen
- Welke effecten heeft werken op tegemoetkomingen?

Brochure

#inclusie#werk

Inspirerende voorbeelden over hoe inclusief werk loont

Inschrijven kan via www.gripvzw.be

Ter lancering organiseert GRIP volgende webinars:

- woensdag 7 oktober 2020 (11u. - 12u.): **Streven naar inclusie op het werk**
- Maandag 16 november 2020 (17u. - 18u.): **Tewerkstellingsondersteunende maatregelen**
- Maandag 14 december 2020 (19u. - 20u.30k): **Welke effecten heeft werken op tegemoetkomingen?**

GRIP organiseerde 3 webinars over inclusief werk.

Het 3de webinar was in samenwerking met het Platform Handicap en Arbeid. Dit is een platform van 15 organisaties en koepels van personen met een handicap of chronische ziekte. GRIP is sinds 2004 projecthouder en het maakt deel uit van het Focus op talent-beleid. Naast heel wat activiteiten op het vlak van beleidsparticipatie, zette het platform ook in op sensibilisatie via de website.

In juli 2020 lanceerde Minister Crevits de conceptnota Individueel Maatwerk. Om hierover een gefundeerd advies te kunnen geven, werkten we aan een **conceptnota individueel maatwerk** die in 2021 door het Bestuur bekrachtigd zal worden. GRIP werkte ook mee aan de adviezen van NOOZO – Vlaamse Adviesraad Handicap en Platform Handicap en Arbeid over deze conceptnota.

© GRIP VZW

Met GRIP willen we bijdragen aan de realisatie van inclusie op de werkvloer. We werden structurele partner in de projecten 'Change4inclusion' en 'Hands-on inclusion'. We werkten als partner ook verder aan de lopende projecten 'Ik verdien werk' en 'GO4divercity'.

GRIP IN 2020:

- GRIP is projecthouder van het Gebruikersoverleg Handicap en Arbeid.
- Een brochure met verhalen en inspirerende voorbeelden over inclusief werk: #inclusie#werk.
- 3 webinars over inclusief werk
- Opstart verschillende projecten gericht op inclusief werk.
- Opstart van de standpuntnota individueel maatwerk.

OD3. Recht op een menswaardig leven: we komen op voor voldoende inkomen voor iedere persoon met een handicap

We baseren onze initiatieven op vlak van menswaardig leven op de standpuntnota van 2018 met duidelijke speerpunten en beleidsvoorstellen over de inkomenssituatie van personen met een handicap. Over de speerpunten van deze standpuntnota bleven we ook in 2020 praten met beleidsmakers. Zo waren er een aantal contacten met de federale minister voor personen met een handicap, Nathalie Muylle. Bij de opstart van de nieuwe regering in het najaar werden deze contacten verdergezet met het kabinet van minister Karine Lalieux.

© GRIP VZW

Tot onze tevredenheid kondigen zich een aantal positieve evoluties aan. Zo besliste de nieuwe federale regering om stapsgewijs de inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) te verhogen om ze meer in lijn te brengen met de armoedegrens. Ook werd beslist dat vanaf 1 januari 2021 samenwonen niet langer een impact heeft op de integratietegemoetkoming. Dit maakt deel uit van de prijs van de liefde. Voor GRIP zijn dit hoopvolle signalen op vlak van het recht op een menswaardig leven.

Tegelijkertijd bleef GRIP ook in 2020 herhalen welke stappen er nog moeten worden gezet. Zo blijven we onze kritische rol opnemen. Dit is absoluut nodig want er blijft een groot armoedeprobleem en je hebt moeilijker toegang tot voldoende inkomen als je een handicap hebt.

GRIP bleef in contact met academici en middenveldorganisaties. We merken dat er steeds meer aandacht komt voor het verband tussen handicap en armoede.

GRIP IN 2020:

- We hebben ons lobbywerk aangehouden rond de speerpunten menswaardig leven.

OD4. Recht op wonen: we komen op voor een toegankelijke en betaalbare woning voor iedere persoon met een handicap

We gingen in gesprek met betrokken politici, leden van de administratie, middenveldorganisaties, academici, burgers... over onze voorstellen op vlak van toegankelijk en betaalbaar wonen. Hierbij bespraken we onze speerpunten voor een beter woonbeleid en de inhoud van de beleidsnota van de minister van Wonen.

© GRIP VZW

We speelden in op de actualiteit van de coronacrisis die de grote verschillen tussen thuis wonen en in een instelling wonen op scherp stelde. Dit kreeg vorm in onder meer een **opiniestuk over deinstitutionalisering** op Knack.be: "Zullen personen met een handicap na corona zelf kunnen kiezen waar ze wonen?". Hierin verwoordden we ons streven naar een ommezwaai naar meer inclusie en leven in de maatschappij en het verband met eigen keuzes kunnen maken en individuele vrijheid. We pleitten voor een investering.

Het recht om te wonen waar en met wie je wil is nauw verbonden met andere rechten zoals: de toegang tot persoonlijke assistentie; voldoende inkomen; recht op mentale gezondheid. We werkten samen met een aantal mensen jonger dan 65 jaar die noodgedwongen in een woonzorgcentrum verblijven door onder meer het uitblijven van hun persoonsvolgend budget. Deze gedwongen institutionalisering is een van de uitwassen van de onbeweeglijkheid van ons beleid dat er niet in slaagt dergelijke mensenrechtenschendingen op te lossen. Er werd contact opgenomen met ministers en parlementsleden. We publiceerden artikels op sociaal.net en onze eigen website. Het thema kwam met een reportage in Terzake (VRT), maar er volgde geen oplossing. Er zal blijvende aandacht voor nodig zijn in 2021.

GRIP bleef deel uitmaken van De Woonzaak en het Platform Praktijktesten Nu. Twee bredere bewegingen waar we het perspectief van mensen met een handicap inbrengen met betrekking tot het recht op wonen. Via onze Facebook en website verspreiden we informatie over deze initiatieven.

We namen actief deel aan de overlegmomenten van het Platform Praktijktesten Nu. Hierdoor konden we ook goed geïnformeerd berichten over belangrijke onderzoeksresultaten over discriminatie

en praktijktesten. Zo bijvoorbeeld publiceerden we op 10 december een artikel over discriminatie op de Antwerpse huurmarkt waarbij onder meer gefocust werd op rolstoelgebruikers.

Door de coronacrisis werd de werking van De Woonzaak op een lager pitje gezet. We publiceerden in samenwerking met het Netwerk Wonen een artikel over waarom GRIP De Woonzaak steunt.

GRIP IN 2020:

- Verdere lobbygesprekken en contacten rond de speerpunten recht op wonen.
- GRIP maakt deel uit van De Woonzaak en het Platform Praktijktesten Nu.
- Opiniestuk over deïstitutionalisering op knack.be.

Fragmenten uit het opiniestuk:

Zullen personen met een handicap na corona zelf kunnen kiezen waar ze wonen?

(knack.be, 19 juni 2020)

Met een maatschappelijke en economische relance willen we onze samenleving en economie zuurstof geven. GRIP roept op om hierbij personen met een handicap niet te vergeten en in te zetten op hun rechten als mens. Dit betekent dat we kritisch durven kijken naar de vrijheidsbeperkingen van wie in een wooninstelling leeft. En dat we eindelijk ten volle inzetten op het recht om te leven in de maatschappij. We hebben nood aan een inclusieve relance, die mensen kansen geeft om te wonen waar en met wie ze willen.

Zullen personen met een handicap na corona zelf kunnen kiezen waar ze wonen?

...

Onze ministers van Welzijn, Wonen en Gelijke Kansen moeten deze omslag naar inclusie ten volle ondersteunen en opnemen in het plan voor maatschappelijke en economische relance. We pleiten voor een echte vernieuwing door een 'inclusierelance' die de vrijheden en autonomie van de mensen met een handicap versterken.

Het volledige opiniestuk: '**Zullen personen met een handicap na corona zelf kunnen kiezen waar ze wonen?**' - België - Knack.

OD5. Recht op ondersteuning: we versterken het recht op voldoende ondersteuning en de zelfbeschikking daarbij

We volgden de verdere evolutie op van de persoonsvolgende financiering vanuit de nood aan een omslag naar inclusie. Dit thema kwam aan bod in 9 artikels op onze website. Achter de schermen hadden we contact met parlementsleden en beleidsmakers om te blijven pleiten voor het recht op ondersteuning en voldoende mogelijkheden voor persoonlijke assistentie.

In 2020 kozen we ervoor om in te zetten op 3 speerpunten.

1. Het belang van persoonlijke assistentie en het beroep van persoonlijk assistent tonen en de positieve aandacht ervoor verhogen.

Op sociaal.net publiceerden we een artikel over een jonge vrouw die na jarenlang wachten eindelijk een persoonlijke assistente in dienst kon nemen.

Vanaf december 2020 zijn we opgestart met een reeks interviews naar aanleiding van 20 jaar PAB¹. Een jaar lang zullen we maandelijks een interview brengen om de betekenis en waarde van persoonlijke assistentie in de kijker te zetten. We doen dit omdat persoonlijke assistentie nog te onbekend is en omdat het nog te vaak verkeerd begrepen wordt. We hopen dat de beweging om het recht op persoonlijke assistentie op te eisen, sterker wordt. We hopen dat ook meer mensen inzicht krijgen in deze job en werk zoeken als persoonlijke assistent.

2. Gelijke investeringen in ondersteuning voor wie aanbodsonafhankelijke keuzes maakt bepleiten.

Mensen met een handicap die thuis leven en hun ondersteuning zelf regelen, kunnen nog steeds op minder overheidsinvestering rekenen en worden gemakkelijker vergeten. Bij mensen met een handicap denkt men nog altijd vaak aan gespecialiseerde diensten, dagcentra en wooninstellingen. Of nog: wie in de maatschappij leeft moet het vaker alleen en zonder financiering oplossen. Dit is de 'inclusie=trek je plan' realiteit.

1 Persoonlijke Assistentie Budget

GRIP vroeg hier in 2020 aandacht voor binnen onze werking rond corona. Bijvoorbeeld:

- Beschermingsmateriaal moest ook worden voorzien voor wie thuis woonde en zelf de ondersteuning regelde;
- Het persoonsvolgend budget van wie koos om niet voltijds tussen de muren van de instelling te gaan of te blijven, maar wel bij de ouders, moest bij de persoon zelf blijven.
- Bij prioritering voor vaccinatie mogen mensen die thuis wonen niet worden vergeten.

Ook de systemen binnen Welzijn blijven ongelijk: als iemand voor voucher en een VAPH -voorziening kiest, legt de overheid veel meer geld op tafel dan wanneer dezelfde persoon thuis woont met persoonlijke assistentie. Anciënniteit van personeel van erkende VAPH²-voorzieningen wordt vergoed, die van persoonlijke assistentie wordt genegeerd. In het tijdschrift Knack (18 november) legt Nadia Hadad, bestuurslid van GRIP, dit haarfijn en bevattelijk uit.

Betekent dit dat GRIP zomaar pleit voor een veel lager budget voor wie in een voorziening woont? Nee, natuurlijk niet. GRIP verdedigt ook niet één bepaalde groep. We willen wel de vinger op de wond leggen, er wordt veel te weinig ingezet op het recht op een onafhankelijk leven. Dat moet anders want mensen met een handicap zijn volwaardige burgers en daar hoort bij dat eigen keuzes en inclusie ten volle ondersteund worden.

In de zomer van 2020 kwamen er berichten over een relance en extra budgetten om de effecten van de coronacrisis te milderen. Vanuit de zorgsector kwam het pleidooi voor versterking van het personeelskader in de wooninstellingen, in eerste instantie die van de ouderenzorg. Zonder te ontkennen dat er een onderfinanciering is in de ouderenzorg, riep GRIP op tot een inclusieve relance: investeren in toegankelijk en betaalbaar wonen en in toegang tot voldoende budget voor persoonlijke assistentie. Het verder uitbreiden en versterken van grote instellingen ten koste van investeren in mogelijkheden om zelfstandig met ondersteuning in de maatschappij te wonen, is in strijd met het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap.

2 Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

We publiceerden 3 artikels over hoe mensen met een handicap bij wijze van noodoplossing dienen te verblijven in een woonzorgcentrum omdat ze op de wachtlijst staan voor een PVB³ (zie ook OD4 Recht op wonen).

3. Ongelijk perspectief voor PAB bij minderjarigen ten voordele van dag- of nachtopvang of afhankelijkheid van een voorziening aanklagen.

EXTRA: aandacht voor opvolging coronamaatregelen

We volgden op hoe maatregelen bij de coronapandemie een effect hadden op personen met een handicap. Aan de betrokken overheden werden onze signalen en voorstellen doorgegeven.

Wat speelde zich af bij personen met een handicap tijdens de lockdowns? Welke zaken konden we doorgeven aan beleidsmakers, met de bedoeling om er aandacht en oplossingen voor te vinden? Om hier zicht op te krijgen, deden we een rondvraag bij onze vrijwilligers. Signalen werden verzameld, verdere informatie werd gezocht, verwerkt en bij elkaar gezet en dit zonder beperking van thematiek. Drie maandagen op rij (23 maart, 30 maart en 6 april) stelden we een documentje op met diverse aandachtspunten en suggesties voor aanpassingen van het beleid. We bezorgden dit aan beleidsmakers van het parlement, de administraties en de kabinetten. We verzorgden extra communicatie hierover met beleidsmakers per mail en telefoon. We volgden op wat er op politiek vlak gebeurde rond die aandachtspunten. En verder in het verloop van de coronacrisis verschoof onze aandacht naar ethische afwegingen bij triage en de plaats van personen met een handicap binnen de vaccinatiestrategie.

We kwamen naar buiten met:

- **Eerste aandachtspunten:** Wat vindt GRIP van het beleid naar aanleiding van COVID-19? Wat deden we en wat zullen we de komende weken doen?
- **Aandacht voor ethische afwegingen bij triage:** Wat als artsen moeten kiezen welke patiënten te helpen en welke niet ... zullen mensen met een handicap dan uit de boot vallen?
- **10 lessen voor de toekomst na 10 weken corona:** We hebben 10 weken coronabeleid achter de rug. GRIP kijkt er vandaag op terug en trekt 10 lessen voor de toekomst.

3 Persoonsvolgend Budget

GRIP IN 2020:

- 9 artikels over persoonsvolgende financiering op onze website.
- Aandacht voor het belang van persoonlijke assistentie, met de opstart van een reeks interviews naar aanleiding van 20 jaar PAB.
- Opvolging van coronamaatregelen en het effect op mensen met een handicap.

Fragment uit advies GRIP rond corona:

10 punten na 10 weken.

Mensenrechten als begin- en eindpunt.

Maatregelen in crisistijd leggen ons veel beperkingen op. Zij moeten proportioneel zijn. Heel wat maatregelen zijn veel ingrijpender voor sommige bevolkingsgroepen dan voor andere. Rekening houden met de specifieke situatie van deze groepen is dus essentieel. Men moet extra waakzaam zijn dat hun mensenrechten worden gerespecteerd.

Bij personen met een handicap moet onder meer worden gewaakt over het recht op ondersteuning en het feit dat zij zich vaak in een sociaaleconomisch zwakkere positie bevinden. Leven in de samenleving zorgt ook deels voor andere aandachtspunten dan leven in een instelling.

Onze 10 aandachtspunten na 10 weken coronabeleid

1. Beschermingsmateriaal verzekeren waar nodig
2. Door testen de persoonlijke ondersteuning veilig stellen
3. Persoonsgebonden ondersteuning en assistentie laten doorlopen
4. Openbare dienstverlening bruikbaar houden voor iedereen
5. Verregaande / verdergaande institutionalisering en isolatie tegengaan
6. Innoveren in besluitvorming om de samenleving te versterken
7. Crisis aangrijpen om oude formules te hervormen naar betere systemen
8. Richtlijnen voor het recht op medische behandeling en levensreddende interventies verfijnen
9. Gespecialiseerde middenveldorganisaties prioritair betrekken
10. Expertgroepen die de overheid adviseren evenwichtig samenstellen

Het volledige artikel: **10 punten na 10 weken - Grip (gripvzw.be)**

OD6. Door te investeren in expertise over gelijkekansenbeleid voor personen met een handicap stimuleren en ondersteunen we het Vlaams gelijkekansenbeleid

GRIP is projecthouder van het project **NOOZO – Vlaamse Adviesraad Handicap** (2018 – 2020). GRIP heeft zich ingezet om dit pilootproject succesvol te laten verlopen. Het is duidelijk dat NOOZO ertoe gekomen is de krachten van de middenveldverenigingen te bundelen om met sterke adviesnota's de stem van personen met een handicap te laten weerklinken bij de Vlaamse regering.

© GRIP VZW

In 2020 bracht de Adviesraad 10 adviezen uit. GRIP werkte hieraan mee door de vertegenwoordiging van Luc Demarez in de adviesgroep. Luc Demarez en Nadia Hadad namen ook deel aan de vergaderingen van de werkgroep wachtlijsten.

We keken uit naar een verankering na dit pilootproject. Zover is het nog niet gekomen. Het project werd met 1 jaar verlengd en GRIP zal ook in 2021 als projecthouder verder werken.

GRIP nam in 2020 deel aan de begeleidingsgroep bij het project vrije tijd, werk en wonen van het Steunpunt voor Inclusie.

Op het vlak van het gelijkekansenbeleid verliepen een aantal zaken waar GRIP bij aansluit trager dan voorzien:

- De oefening rond het gelijkekansenmiddenveld, die deel uitmaakt van het regeerakkoord, is in 2020 nog niet van start gegaan.
- De werkzaamheden van de Vlaamse Statistische Autoriteit (VSA) resulteerden nog niet in de voorziene handicapmonitor. GRIP bleef hier wel input leveren wanneer gevraagd.

GRIP IN 2020:

- GRIP is projecthouder van de Vlaamse adviesraad handicap (NOOZO).
- GRIP neemt deel aan de begeleidingsgroep van het gelijkekansenproject Steunpunt voor Inclusie.
- De oefening rond het gelijkekansenmiddenveld werd uitgesteld.

OD7. We versterken de implementatie van het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap (VRPH)

Inge Ranschaert en Nadia Hadad vertegenwoordigden GRIP in de **begeleidingscommissie VN-Verdrag** bij Unia. Zij werden daarbij ondersteund door de coördinator van GRIP, Patrick Vandelanotte.

In 2020 gingen we in dialoog met de directie van Unia over de werking van de begeleidingscommissie. GRIP drong aan op het aanhouden van een sterke lijn in verband met het VRPH, specifiek de implementatie van artikel 19 van dit verdrag. Een duidelijk standpunt over deïstitutionalisering hoort daar bij.

We namen wat meer tijd voor het uitwerken van ons **schaduwrapport**, de bespreking door het Comité werd uitgesteld naar ten vroegste voorjaar 2022. Onze planning werd herschikt en we mikken nu op de publicatie van het schaduwrapport eind 2021.

GRIP gaf op 5 maart een insteek bij de coörmulti ter voorbereiding van het Belgische overheidsrapport. We namen ook deel aan de coörmultivergadering van 10 november.

GRIP IN 2020:

- GRIP neemt deel aan de begeleidingscommissie VN-Verdrag bij Unia.
- Nieuwe planning voor ons schaduwrapport: december 2021.
- Bijdrage voor de coörmulti ter voorbereiding van het Belgische overheidsrapport.

UITDAGING II: In Vlaanderen komt er een omslag in de kijk op handicap

OD8. De sensibilisatie van GRIP ondersteunt de omslag in kijk op handicap

GRIP ontwikkelde in 2017 de **inclusiewaaier**. Dit gadget toont op een eenvoudige en toegankelijke manier de begrippen inclusie, uitsluiting, segregatie en integratie. Elke schijf nodigt uit om te kijken naar de verschillen tussen deze begrippen.

We blijven de inclusiewaaier gebruiken tijdens lobbygesprekken en vergaderingen, een eerste kennismaking met vrijwilligers, een lezing en een getuigenis, ...

Sinds de lancering werden er bijna 400 exemplaren verkocht.

De **cartoons over handicap** zijn een blijvende waarde binnen de sensibilisatiewerking. GRIP heeft een collectie van meer dan 150 cartoons. Ze blijven gratis beschikbaar op onze website en kunnen digitaal opgevraagd worden. Scholen, organisaties, individuen, ... kunnen de cartoons in hoge resolutie opvragen om zelf af te drukken of om te gebruiken in eigen publicaties, de website, bij artikels, ...

We zochten een vervangende activiteit voor het 2-daagse congres in het najaar naar aanleiding van 20 jaar GRIP. Dit congres werd uitgesteld door corona. Eerder was al het idee naar voren geschoven om een onderzoek op te zetten over de beeldvorming over handicap bij de Vlaming in de straat. Binnen een werkgroep kreeg dit idee vorm. In samenwerking met het onderzoeksbureau Indiville organiseerden we bij 1000 Vlamingen een **bevraging over hun kijk op handicap**. Op 14 december, de stichtingsdatum van GRIP, kwamen we naar buiten met de eerste resultaten. We werken nu verder aan een zelftest waarbij het de bedoeling is dat het resultaat van de test aanzet tot nadenken en confronteren over de eigen kijk op handicap.

GRIP IN 2020:

- We blijven de inclusiewaaier verspreiden.
- De cartoontentoonstellingen werden elk 6 keer digitaal opgevraagd.
- Bevraging bij 1000 Vlamingen over hun kijk op handicap.

Fragment uit het artikel:

GRIP bestaat 20 jaar. Maar wat denkt de Vlaming over handicap?

20 jaar werken aan inclusie en de juiste kijk op handicap

In de voorbije 20 jaar heeft GRIP zich, vanuit de doelstelling “het realiseren van gelijke kansen en rechten via beïnvloeding van de samenleving en de maatschappij” ingezet om onze maatschappij meer inclusief te maken. Een belangrijk aandachtspunt is daarbij steeds de beeldvorming over handicap, wat GRIP benoemt als de kijk op handicap. Om tot een inclusieve maatschappij te komen is er nood aan een juiste benadering van handicap, vanuit het sociaal-mensenrechtenperspectief.

Met een vragenlijst die Indiville in de maand november afnam bij een representatief staal van 1000 Vlamingen, krijgt GRIP een beeld over de kijk op handicap bij de Vlaming. Voor GRIP is het 20 jaar na de oprichting duidelijk dat er nog heel wat werk op de plank ligt om te komen tot die gelijke kansen en gelijke rechten voor alle personen met een handicap.

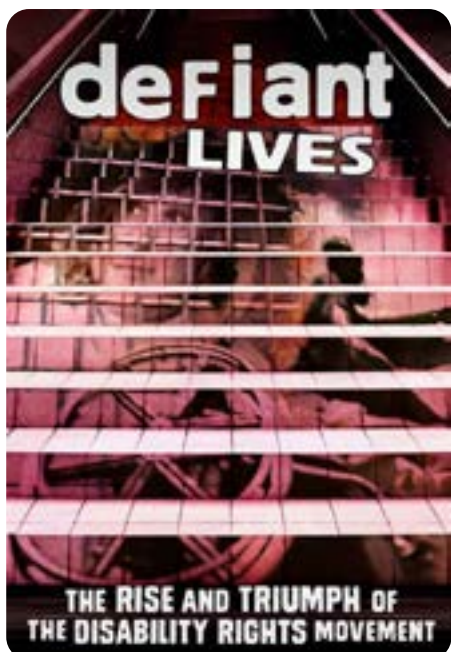
3 opvallende bevindingen:

1. De meerderheid van de Vlamingen heeft een positief beeld van personen met een handicap. Maar weet daarom nog niet wat er best is voor personen met een handicap.
2. De Vlaming vindt het belangrijk dat er ingezet wordt op personen met een handicap.
3. Er is nog maar weinig kennis over het VN Handicapverdrag en de rechten van mensen met een handicap.

Het volledige artikel: **GRIP bestaat 20 jaar. Maar wat denkt de Vlaming over handicap? - Grip (gripvzw.be)**

OD9. We verbinden specifieke sensibilisatie aan de 5 actielijnen inclusie

De sensibiliserende actie rond rechten van personen met een handicap en leven in de maatschappij wilden we in 2020 verderzetten. Het was onze bedoeling om een reeks vertoningen op te zetten van de film '**Defiant Lives**' en zo het debat aan te zwengelen over zelfstandig leven in de maatschappij en de beweging van personen met een handicap.

We kozen er bewust voor om een samenwerking met een andere vereniging of organisatie aan te gaan, buiten onze eigen kring te treden, en het debat in een bredere maatschappelijke context te laten doorgaan. We deden hiervoor een verkenning met mogelijke partnerorganisaties.

Door de coronamaatregelen moesten we doorheen het jaar dit project constant aanpassen en verschuiven. We verkenden de mogelijkheid om de vertoningen online te laten doorgaan maar verkozen traditionele filmvertoningen met live getuigenissen en een bespreking.

Uiteindelijk gingen er 2 vertoningen door in kleine kring:

- 16 september, Antwerpen (Elcker-Ik Centrum)
- 24 september, Gent (Kunstencentrum Vooruit)

We kijken er naar uit om deze reeks filmvoorstellingen + besprekingen in 2021 verder te zetten.

In 2020 brachten we verschillende **campagnes en sensibiliserende acties** van de voorbije jaren **terug onder de aandacht** in een artikel en een post op Facebook. (zie ook onder OD15 (Naam) bekendheid van GRIP).

GRIP IN 2020:

- Filmproject Defiant Lives op een klein pitje door coronamaatregelen. 2 kleine vertoningen met aanvullende bespreking.
- Maandelijks aandacht voor een campagne of sensibiliserende actie van de voorbije jaren op Facebook.

OD10. We sluiten vanuit 'kijk op handicap' aan bij relevante thema's in de actualiteit en vraagstukken in verband met handicap

GRIP werd in 2020 37 keer vermeld in de pers. We streven er naar om minstens 3 keer per jaar uitgebreid aandacht te krijgen voor onze standpunten, samen met een duidelijke vermelding van GRIP. 4 persmeldingen voldeden aan deze criteria:

- Een beperking tonen op TV, hoe doe je dat (niet)? (De Morgen, 7 maart);
- Personen met een handicap voelen zich dubbel vergeten (De Standaard, 6 april);
- Zullen personen met een handicap na corona zelf kunnen kiezen waar ze wonen? (Knack.be, 16 juni);
- Ik ben een idealist, ik moet wel (Knack, 18 november).

GRIP IN 2020:

- 4 keer sterk in de pers

OD11. We bieden vorming en informatie over inclusie en kijk op handicap aan specifieke doelgroepen

Met het **Getuigennetwerk** willen we werken aan de kijk op handicap en het effect van deze kijk op het leven van mensen verduidelijken. Dit netwerk is actief sinds 2005.

Ervaringsdeskundigen brengen in scholen (vooral) en bij verenigingen hun persoonlijke verhaal. Begrippen als inclusie, zelfbeschikking en kwaliteit van leven krijgen een concrete invulling. In 2020 konden er 10 getuigenissen doorgaan (fysiek of online), er werden 25 aanvragen door corona afgelast.

We promoten dit netwerk jaarlijks in september. We richten ons vooral tot het onderwijs en dan vooral de sociale opleidingen in het secundair onderwijs, de sociale opleidingen in het hoger onderwijs en de lerarenopleiding. Vanaf 2019 wordt er extra ingezet op de aanwezigheid op social media met foto's van getuigenissen.

Brent Basyn
in januari op
bezoek bij
Edugo, Lochristi

Online getuigenis voor
de leerlingen van het
Atheneum, Aalst

Tess Van Deynse getuigt coronaproof in het IVV, Gent

De jaarlijkse **Getuigendag** in het voorjaar kreeg, ook door corona, een alternatieve invulling. De getuigen konden kijken naar de TED-talk "Nee bedankt, ik ben niet jullie inspiratie" van de Australische Stella Young, komiek, journaliste en feministe. Zij vertelt over hoe de maatschappij kijkt naar haar, als persoon met een handicap, en naar mensen met een handicap in het algemeen.

GRIP IN 2020:

- Aantal getuigenissen: 10 doorgedaan en 25 afgelast.
- Alternatieve Getuigendag met een TED-talk van Stella Young.

OD12. GRIP werkt samen met de VRT en andere mediamakers

GRIP blijft inzetten op de samenwerking met de VRT. We namen deel aan het diversiteitsforum, het kernoverleg en de jurering van de diversiteitstrofee bij de VRT.

© GRIP VZW

Op basis van onze standpuntnota brachten we onze voorstellen verder naar voren voor de nieuwe beheersovereenkomst van de VRT. Dit kwam aan bod in een overleg met Minister Benjamin Dalle. Patrick Vandelanotte sprak voor de Commissie Media tijdens een hoorzitting op 12 maart. Eind 2020 konden we met grote tevredenheid vaststellen dat ons speerpunt over een **streefcijfer schermzichtbaarheid** opgenomen werd in de nieuwe beheersovereenkomst.

We ondersteunden ook de verdere uitbouw van de expertendatabank door Gelijke Kansen Vlaanderen.

GRIP IN 2020:

- Deelname aan de overlegmomenten VRT en de jurering van de diversiteitstrofee.
- Ons voorstel over een streefcijfer schermzichtbaarheid is opgenomen in de nieuwe beheersovereenkomst van de VRT.
- Ondersteuning van de verdere uitbouw expertendatabank.

OD13. Handiwatch zetten we in als interactief forum voor media-analyse

Handiwatch is ons interactief forum voor media-analyse. Door het uitvallen van de stafmedewerker sensibilisatie in het voorjaar, werd het enorm moeilijk om Handiwatch actief te houden. We namen de beslissing om Handiwatch volledig stop te zetten. We stelden de voorbije jaren reeds vast dat, omwille van capaciteit en constante

wissels in de functie van de medewerker sensibilisatie, het op peil houden van Handiwatch onmogelijk werd.

Beslist werd om media-analyse op een lager pitje te zetten en de afzonderlijke website Handiwatch stop te zetten. We startten met het overzetten van de inhoud naar onze GRIP-website, waarbij we voorrang geven aan de herwerkte versie van het Handboek voor mediamakers.

GRIP IN 2020:

- Beslissing om Handiwatch stop te zetten.
- Herwerkte versie van het Handboek voor mediamakers (publicatie voorjaar 2021).

OD14. GRIP draagt bij tot de verdere ontwikkeling van Disability Studies in Vlaanderen

Het DisABILITY Filmfestival is een initiatief van de Universiteit van Leuven. GRIP is al jarenlang vaste partner. We verzorgden de filmavond van 9 maart met **'Victor'**.

Deze documentaire brengt het verhaal van een jonge man die langzamerhand blind wordt en zijn zoektocht om deel te nemen aan de maatschappij: onderwijs; alleen of zelfstandig wonen op kot; mobiliteit ; ondersteuning; vrijetijdsleven.

GRIP IN 2020:

- Documentaire 'Victor' op het Disability Film Festival in Leuven (170 deelnemers).

UITDAGING III: GRIP vervult zijn rol als voortrekker en aanjager

OD15. We verhogen de (naam) bekendheid van GRIP bij personen met een handicap

Naar aanleiding van 20 jaar GRIP brachten we maandelijks een **campagne of actie terug onder de aandacht**. We doken hiervoor in ons rijke archief en schreven er een artikel over dat rond de 20ste van elke maand werd gepubliceerd op onze website en Facebook.

We zetten actief in op de aansluiting van nieuwe vrijwilligers. Hiervoor promootten we de verschillende netwerken met een artikel op onze website en een post op Facebook. In 2020 kwamen de netwerken media, wonen, inkomen, werk en ondersteuningsbeleid aan bod.

GRIP krijgt veel individuele vragen van personen met een handicap of van hun contextfiguren. Om aan deze vragen tegemoet te komen, publiceerden we een **'Vraag en antwoord'** pagina op onze website. Deze pagina is een eerste aanzet en wordt in 2021 uitgebreid.

GRIP IN 2020:

- We brachten maandelijks een voorbije campagne of actie onder de aandacht.
- We promootten de verschillende netwerken.

OD16. GRIP zorgt voor maatschappelijke beweging en publieke actie

We hadden voorzien om deel te nemen aan de nationale manifestatie tegen racisme en discriminatie van Hand in Hand tegen racisme, 21 maart 2020 in Brussel. Door de coronamaatregelen ging deze manifestatie niet door.

Op 30 september organiseerden we in samenwerking met Climate Justice Camp een focusgroep over de betrokkenheid van mensen met een handicap bij de klimaatbeweging.

GRIP IN 2020:

- Focusgroep in samenwerking met Climate Justice Camp.

OD17. GRIP ondersteunt en werkt samen met andere emancipatorische verenigingen en bewegingen van personen met een handicap

Emancipatorische bewegingen van personen met een handicap contacteren en ondersteunen zit vaak in kleine, informele contacten. Zo stemden we kort af met Kurt Vanhauwaert die actie voert voor meer toegankelijkheid bij de NMBS.

Via onze communicatiekanalen brengen we acties van individuele burgers of (ad hoc) groepen onder de aandacht. We gaven aandacht aan de persoonlijke actie van Bea die maandelijks post vatte voor het VAPH-kantoor in Leuven om te protesteren tegen de wachtlijsten.

GRIP IN 2020:

- Berichten via Facebook over acties van personen met een handicap.

OD18. GRIP positioneert zich als expert gelijke rechten, gelijke kansen en inclusie van personen met een handicap

We werken intens samen met de administratie en het kabinet Gelijke Kansen, waarbij we onze rol waarmaken als nominatim organisatie Gelijke Kansen. Op verschillende momenten boden we informeel advies over het gelijkekansenbeleid of andere beleidsdomeinen. In 2020 was het coronabeleid vaak het thema.

Onze standpunten en activiteiten worden steeds bij de subsidiegever aangekondigd.

GRIP IN 2020:

- Constructieve samenwerking met en correcte communicatie van onze standpunten en activiteiten aan kabinet en administratie Gelijke Kansen.

OD19. GRIP communiceert als expert over gelijke rechten, gelijke kansen en inclusie van personen met een handicap

Website en Facebook draaiden ook in 2020 op volle toeren. Op de website telden we 3300 bezoekers per maand; we zagen de vriendjes op Facebook stijgen tot boven de 3290. We verstuurden 11 keer de GRIP Nieuwsbrief (e-zine).

GRIP startte een twitter-account. Dit aanvullend communicatiekanaal vraagt extra aandacht en moeten we nog ten volle leren benutten.

Op de website werden 69 artikels gepubliceerd. Een selectie:

- Wat vindt GRIP van het rapport 'Evaluatie van het nieuwe ondersteuningsmodel'? [lees meer](#)
- COVID-beleid en GRIP. [lees meer](#)
- COVID-19: personen met een handicap en ethische afwegingen bij triage. [lees meer](#)
- Open brief voor Maggie De Block: Dringend een toegewijde verpleegkundige gezocht. [lees meer](#)

- 10 punten na 10 weken (over coronamaatregelen). **lees meer**
- Zullen personen met een handicap na corona zelf kunnen kiezen waar ze wonen? **lees meer**
- GRIP volgt de klacht op over inclusief onderwijs bij het Europees Comité voor sociale rechten. **lees meer**
- Inclusie in de Grondwet. **lees meer**
- Grip bestaat 20 jaar. Maar wat denkt de Vlaming over handicap? **lees meer**
- Aftrap campagne 20 jaar Persoonlijke Assistentie. **lees meer**

In 2020 kwam GRIP 32 keer aan bod in de **populaire pers**, heel wat online kranten en tijdschriften pikten onze berichten op. In de **vakpers** werd GRIP 6 keer vermeld. Enkele uitschieters:

- Personen met een handicap voelen zich dubbel vergeten (De Standaard, 6 april);
- Een beperking tonen op TV, hoe doe je dat (niet)? (De Morgen, 7 maart);
- Wereld Downsyndroomdag: Waarom mag Anneleen niet werken, net zoals u en ik? (dewereld.morgen.be, 20 maart);
- Ik ben een idealist, ik moet wel (Knack, 11 november);
- 1 op 3 Vlamingen voelt zich onwennig tegenover personen met een beperking (Het Nieuwsblad, 15 december);
- Persoonlijk assistentiebudget voor personen met een handicap bestaat 20 jaar maar wachtlijsten blijven ellenlang (Het Belang van Limburg, 15 december).

GRIP IN 2019:

- 3300 bezoekers per maand op de website
- Meer dan 3290 likes op de facebookpagina
- Opstart twitter-account
- 11 x GRIP Nieuwsbrief
- GRIP in totaal 38 keer in de pers

Fragment uit het artikel:

Personen met een handicap voelen zich dubbel vergeten.

(De Standaard, 6 april)

De vzw GRIP, die ijvert voor de gelijke rechten van personen met een handicap, is verontrust door de ethische richtlijnen in geval van overrompeling van de ziekenhuizen. Ze vrezen dat door de bijzondere omstandigheden bij de verzorging van personen met

een handicap, de voorkeur zal gaan naar het redden van het leven van anderen. Ze vragen aan de minister van Sociale Zaken, Maggie De Block (Open VLD), een signaal dat in de aanpak van de coronacrisis niemand zal achterblijven.

Fragment uit het artikel: **Wereld Downsyndroomdag: Waarom mag Anneleen niet werken, net zoals u en ik?**

(dewereld.morgen.be, 20 maart)

Het hebben van dat extra chromosoom zorgt er in deze samenleving voor dat je geen betaald werk kan krijgen in de reguliere economie. "Als je het syndroom van Down hebt, krijg je meteen de stempel of het etiket van het syndroom opgeplakt. Je valt onmiddellijk uit de boot. Je krijgt de keuze tussen begeleid werk of maatwerk", zegt Marleen Maris (mama van Anneleen). Bij begeleid werk kan je werken in een bedrijf of een vzw en zal je begeleiding krijgen van een dienst van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Je ontvangt geen loon, dus komt dit neer op vrijwilligerswerk. Maatwerk is de samensmelting van de vroegere beschutte werkplaats en sociale werkplaats. Daar krijg je een aangepast loon, maar werk je samen met andere personen die tot deze 'doelgroep' behoren. "Maar je krijgt vaak te horen dat maatwerk te hoog gegrepen is."

Fragment uit het artikel: **Een beperking tonen op TV, hoe doe je dat (niet)?**

(De Morgen, 7 maart)

"Als er mensen met een beperking op tv komen, zie je vaak dezelfde aanpak: een zorgende benadering, die soms aanleunt bij een onuitgesproken ochtend-sfeertje", zegt Patrick Vandelanotte. Hij is coördinator van vzw Grip, de mensenrechtenorganisatie voor mensen met een beperking in Vlaanderen. Die zorgende, in vaktermen caritatieve benadering, herkent hij ook deels in *Down the road*. "Dit programma zorgt wel voor een positieve beeldvorming, maar je ziet toch weer een leider of opvoeder boven die groep staan. Dat voelt alsof die mensen een soort apart zijn, alsof ze minder meetellen."

Dan staan er al minder vraagtekens bij het voorbeeld van *De mol*. Christian werd aangekondigd als deelnemer, over zijn beperking wordt niets gezegd. "Een perfect voorbeeld van hoe het moet. *De mol* focust niet op de gebreken, maar op de talenten", juicht Vandelanotte.

OD20. Ervaringsdeskundigen staan aan het stuur van de vereniging

De **Algemene Vergadering** van GRIP kwam bijeen op 21 april en 17 november. Het **Bestuur** kwam 5 keer bijeen.

Tijdens de **Denkgroep** kunnen de vrijwillige medewerkers de inhoudelijke werkzaamheden en initiatieven opvolgen. In 2020 kwamen we 4 keer bij elkaar. De 1ste Denkgroep van het jaar op 4 februari kon fysiek doorgaan. We bespraken er onder andere de eindevaluatie van het coachingstraject van Tractie (trainerscollectief binnen Vredesactie). De 3 andere Denkgroepen waren online. Naast het gebruikelijke bespreken van de actielijst, hadden we het over: omgaan met corona en de vergaderingen op GRIP; de werking van GRIP tijdens corona; de resultaten van de bevraging 'Hoe kijkt de gemiddelde Vlaming naar handicap?'.

In 2020 toonden 17 mensen interesse om aan te sluiten bij de organisatie. Na kennismakingsgesprekken werden er 7 mensen actief binnen een netwerk.

De vrijwillige medewerkers ontvangen 5x per jaar het interne e-zine **GRIPplus**. We schrijven er onder andere over waar de verschillende netwerken mee bezig zijn. We publiceren er de samenvatting van de Denkgroep. We stellen nieuwe vrijwillige medewerkers voor en opmerkelijke activiteiten van hen krijgen er een forum.

In 2020 brachten we 2 keer in GRIPplus de rubriek 'Verhaal vanuit mijn kot' of met andere woorden: Wat betekent de lockdown voor jou als persoon met een handicap?

We organiseerden geen Medewerkersdag of Medewerkersweekend. Als alternatief hadden we een groot Medewerkersfeest voor ogen, dit naar aanleiding van 20 jaar GRIP. Dit feest is door corona uitgesteld naar het najaar van 2021.

GRIP IN 2020:

- 2 bijeenkomsten van de AV en 5 keer een Bestuur
- 4 Denkgroepvergaderingen
- 7 nieuwe vrijwillige medewerkers
- 5 keer een GRIPplus

OD21. Standpunten en voorstellen van GRIP worden opgebouwd vanuit ervaringsdeskundigheid

Voor een aantal centrale thema's van de werking van GRIP worden ervaringsdeskundigen intensief betrokken via een thematisch netwerk. Enerzijds worden er netwerkvergaderingen opgezet om de acties van GRIP rond dit thema aan te sturen en op te volgen. Anderzijds kan de stafmedewerker, verantwoordelijk voor een thema, terugvallen op die ervaringsdeskundigen uit het netwerk voor afstemming en deelname aan tal van initiatieven of acties.

Een kort overzicht van de netwerken van ervaringsdeskundigen:

- Het **Netwerk Inclusief Onderwijs**: voornaamste punt was de opvolging van het M-decreet. Leden van het netwerk werden betrokken bij lobbywerk. We kwamen 4 keer bijeen met dit netwerk.
- Het **Netwerk Echt Werk**: er werd voornamelijk gewerkt aan een standpuntnota rond individueel maatwerk. Leden van het netwerk werden ook betrokken bij de organisatie van de webinars ter lancering van #inclusie#werk. Er werd heel intensief samengewerkt, we kwamen 7 keer bijeen.
- Het **Netwerk Inkomen** volgde in 2020 op wat de openingen waren bij de bevoegde ministers en kabinetten om in te zetten op de speerpunten uit onze standpuntnota menswaardig inkomen.
- Het **Netwerk Wonen**: We wisselden informatie uit over de verschillende speerpunten en bekeken ook per speerpunt wie er vanuit de eigen situatie affiniteit mee had, en waarop GRIP dient de focussen. Verschillende leden van het netwerk hadden afzonderlijk een extra inbreng bij een initiatief van GRIP rond het thema (voorbeeld: aanwezigheid bij een lobbygesprek).
- Binnen het **Netwerk Ondersteuningsbeleid** wisselden we informatie en ervaringen uit. Er waren sterke samenwerkingen met leden van het netwerk, maar ook met mensen van buiten het netwerk. De communicatie van GRIP over ondersteuning werd telkens besproken en gedragen door het netwerk.
- Het **Netwerk VN-Verdrag** werkte vooral aan de deelname van GRIP bij de vergaderingen van de begeleidingscommissie bij Unia. Iedere vergadering van de begeleidingscommissie werd

voorafgegaan door een voorbereidende vergadering. Dit netwerk verzorgde ook de inbreng van GRIP bij de vergaderingen van de coörmulti.

- De **Netwerken Media/handiwatch** zijn bij wijze van ad hoc werkgroep 2 maal bijeengekomen voor de bevraging over de kijk op handicap bij de Vlaming.

Vorming ervaringsdeskundigen

We hadden een reeks vormingen voorzien binnen het kader van juridisch activisme. Die moesten we uitstellen door de coronamaatregelen.

Binnen de opbouw van het nieuwe meerjarenplan was er nood aan externe coaching. Levuur startte in het najaar een vormings- en coachingstraject op maat op rond impactvol werken. Zowel de personeelsleden als tal van ervaringsdeskundigen waren hierbij betrokken. Dit project zal verder lopen in het voorjaar van 2021.

Deelname vrijwilligers aan externe studiedagen:

Vanuit GRIP moedigen we ervaringsdeskundigen aan om deel te nemen aan vorming en studiedagen. We ondersteunen hen daarbij, onder meer door tussenkomst in de kosten.

Door corona werden heel wat studiedagen geannuleerd of werd er overgegaan naar een online evenement. In 2000 was er 1 deelname:

- Symposium 'Wat als inclusie werkt'!?, Steunpunt voor Inclusie en Ouders voor Inclusie, 4 maart.

GRIP IN 2020:

- Alle netwerken van ervaringsdeskundigen werden online verdergezet.
- Interne vorming en coachingstraject rond impactvol werken door Levuur.
- 1 deelname aan externe vorming door vrijwillige medewerkers.

OD22. We versterken de bekendheid bij, netwerking en samenwerking met andere handicaporganisaties

De voortrekkersrol die GRIP opneemt binnen NOOZO-Vlaamse adviesraad handicap versterkt heel zeker onze bekendheid en goede samenwerking met andere handicaporganisaties.

Daarnaast stemden we in 2020 onder meer af met:

- Ouders voor Inclusie
- Konekt
- Hart voor Handicap
- Inter

Stafleden namen deel aan activiteiten van andere verenigingen:

- Inclusiedag, Ouders voor Inclusie, 24 oktober.

GRIP IN 2020:

- Voortrekkersrol binnen NOOZO
- Afstemming met 4 verenigingen

OD23. We versterken de bekendheid bij, netwerking en samenwerking met niet-handicaporganisaties en verschillende niveaus

Met andere middenveldorganisaties (niet-handicap gebonden) hadden we onder meer contact en samenwerking:

- Lidmaatschap van de Kinderrechtencoalitie;
- Lidmaatschap platform praktijktestenNU;
- Samenwerking met Samenlevingsopbouw over inclusieve eerstelijns hulpverlening; (overleg en deelname aan 2 klankbordgroepen);
- Jaarlijks proberen we met 3 middenveldverenigingen af te stemmen, dit jaar beperkte dit zich tot 1 afstemming met de Kinderrechtencoalitie.

GRIP IN 2020:

- Lidmaatschap Kinderrechtencoalitie en Platform praktijktestenNU.
- Deelname klankbordgroep Samenlevingsopbouw rond inclusieve eerstelijns hulp.
- Afstemming met 1 verenigingen uit breder middenveld.

OD24. Op GRIP werkt een gemotiveerd en professioneel team

Op 31 december 2020 telde de staf van GRIP:

- a. een halftijdse **coördinator**: Patrick Vandelanotte
- b. een 4/5e **stafmedewerker beleid**: Katrijn Ruts
- c. een 4/5e **stafmedewerker sensibilisatie**: Nancy Lievyngs
- d. een 4/5e **medewerker organisatie**: Hayat Adahchour
- e. een 3/5e **medewerker administratie**: Marie Aeles
- f. een halftijdse **stafmedewerker onderwijs en werk**: Seline Somers
- g. een deeltijdse **coach** van een bestuurder met een verstandelijke beperking

De stafmedewerker sensibilisatie (Nancy Lievyngs) is in ziekteverlof vanaf maart 2017. In de periode 2019-2020 werd ter vervanging Xavier Deruytter tewerkgesteld (van 1 september 2019 tot 17 februari 2020). Na zijn vertrek kozen we er voor om 2 tijdelijke projectmedewerkers in te zetten voor specifieke opdrachten: de filmvoorstellingen Defiant Lives en de herwerking van het Handboek mediamakers. De coördinator Patrick Vandelanotte investeerde werkjaar 2020 veel tijd in het opvolgen van de domeinen sensibilisatie en kijk op handicap. Vanaf januari 2021 zal een halftijdse medewerker kijk op handicap opstarten om dit domein terug te versterken binnen GRIP.

Vanaf 1 oktober 2018 werd de coördinator Patrick Vandelanotte ook belast met de coördinatie (organisatorisch) van NOOZO – Vlaamse adviesraad handicap. Seline Somers vervangt de coördinator binnen GRIP (halftijds) om de thema's onderwijs en werk over te nemen. Deze werkverdeling wordt aangehouden in 2021 wegens verlenging van het NOOZO-project.

GRIP is, met middelen van de Vlaamse Minister voor Werk, ook werkgever van de voltijdse stafmedewerker werk Jos Wouters. Hij ondersteunt het GOHA.

Werken onder coronamaatregelen

Het team van GRIP is vanaf de aanvang van de coronamaatregelen volledig overgeschakeld op thuiswerk. Om dit mogelijk te maken werd er geïnvesteerd in de nodige infrastructuur. We benutten de platformen Teams en Zoom. Slechts sporadisch gingen personeelsleden naar de kantoren van Brussel, bijvoorbeeld om de post op te halen.

Vorming, training en opleiding

De volgende opleidingen, studiedagen of lezingen werden door stafleden bijgewoond:

- ESF-project Disability Inclusive Job crafting, 17 januari, Seline Somers
- SV-seminarie "Fact checking against disinformation", Statistiek Vlaanderen, 17 februari, Katrijn Ruts
- Gezond (DE)connecteren, Acerta, 5 maart, Hayat Adahchour
- Mini-symposium 'Naar een leven met kwaliteit, voor iedereen met een handicap?', Universiteit Antwerpen, 29 mei 2020, Patrick Vandelanotte
- EASPD conference, 4, 5 en 6 mei, Seline Somers
- Vorming klare taal, Wablieft, 25 juni, Marie Aeles, Seline Somers en Hayat Adahchour
- NaV(rus) komt W(erk), VDAB, 22 september, Seline Somers
- Webinar invloed van loon op tegemoetkomingen, Steunpunt voor Inclusie, 29 september, Seline Somers
- Inspiratiedag Inclusief onderwijs, Unia, 6 oktober, Seline Somers
- ALL-IN project, Erasmus +, 30 september, Seline Somers
- Startdag 2020, VLOR, 16 september, Seline Somers
- Trainingsdagen Inclusief Onderwijs, Unia, 16-20 en 23 november, Seline Somers
- Laat kinderen nooit meer in lockdown gaan, Kinderrechtencommissariaat, 18 november, Seline Somers
- Politiek salongesprek discriminatie arbeidsmarkt, Samenlevingsopbouw Antwerpen, 10 december, Seline Somers.

OD25. Financiering en andere voorwaarden voor een duurzame werking worden ingevuld

GRIP zet zijn werking verder op basis van **een nominatim subsidie van Gelijke Kansen Vlaanderen**, concreet vastgelegd in een reeks resultaatsverbintenissen.

Het **project Handicap en Arbeid** wordt gerealiseerd door een bijkomende financiering vanuit het EAD-beleid (evenwaardige arbeidsdeelname en beleid). Omwille van het ontwikkelen van een nieuw beleid werd deze projectsubsidie eerst toegekend voor de periode januari-september 2020 en verdergezet in een tweede

projectperiode oktober-december 2020. Binnen dit project Handicap en Arbeid werd de inbreng van Jong-KVG op het vlak van de website stopgezet wegens reorganisatie bij deze vereniging.

Voor onze rol als projecthouder van **NOOZO – Vlaamse adviesraad handicap** ontvingen we bijkomende subsidies van Gelijke Kansen Vlaanderen. Dit project liep af eind 2020, maar werd ondertussen verlengd voor een jaar.

De deelname aan **2 nieuwe ESF-projecten** (zie OD 2 Recht op werk) zorgde ook voor een verhoging van onze werkingsmiddelen.

GRIP kan giften ontvangen op de projectrekening. Op onze website staat nu ook een pagina STEUN ONS. GRIP beschikt over de machtiging om bij een gift een fiscaal attest af te geven. We ondernamen in 2020 geen bijkomende acties om dit te promoten, de voorbije jaren werd er heel weinig resultaat gehaald. In 2021 voorzien we om de fondsenwerving te evalueren.

GRIP IN 2020:

- Behoud van de nominatim subsidie Gelijke Kansen Vlaanderen.
- Bijkomende projectsubsidie voor NOOZO – Vlaamse adviesraad handicap.
- Projectsubsidie voor het Gebruikersoverleg Handicap en Arbeid.
- Uitbreiding van de werkingsmiddelen door deelname aan 2 nieuwe ESF-projecten.

OD26. GRIP belicht en ondersteunt goede voorbeelden van inclusie

GRIP zet concreet in op pilootprojecten op het vlak van inclusie. We willen bijdragen zodat er effectief stappen vooruit worden gezet op het vlak van inclusie voor personen met een handicap.

In 2020 liep onze betrokkenheid door in de volgende projecten:

- Het Steunpunt voor Inclusie
- Tspelopdewagen
- Go4diversity.

Begin 2020 ging het project 'Ik verdien werk' uit de startblokken. Dit is een project van GTB. GRIP en Ouders voor Inclusie zijn betrokken als partners. Het project biedt een intensieve ondersteuning (IPS) bij het zoeken naar betaald werk, bij de inwerking en tijdens de tewerkstelling op de gewone arbeidsmarkt. Het richt zich specifiek op mensen die een uitkering ontvangen maar toch de stap willen zetten naar een betaalde job.

In het najaar werden we structurele partner bij 2 grote ESF-projecten die inzetten op het motiveren en ondersteunen van werkgevers om te werken aan inclusieve werkplekken: Hands on Inclusion en Change4inclusion. In beide projecten zullen we met GRIP onze sterke visie over inclusief werk inbrengen en met ervaringsdeskundigen werkgevers benaderen.

De betrokkenheid van GRIP bij deze 2 nieuwe ESF-projecten verliep niet zonder problemen. De opstart ging gepaard met heel wat onduidelijkheid en vroeg een grote investering van GRIP om een en ander uit te klaren. Nu we uit de startblokken zijn, kijken we ernaar uit om in het voorjaar van 2021 ons team uit te breiden met een halftijdse projectmedewerker inclusief werk.

GRIP IN 2020:

- Behoud van het partnerschap met het Steunpunt voor Inclusie, Tspelopedewagen en Go4diversity.
- Begin 2020 opstart van GTB project 'ik verdien werk'.
- Najaar 2020 opstart structurele betrokkenheid bij de projecten Hand on Inclusion en Change4inclusion.

OD27. GRIP onderzoekt en ondersteunt juridische stappen om de rechten van personen met een handicap waar te maken

We hadden in 2020 graag een aantal stappen vooruit gezet op het vlak van juridisch activisme. Dit is slechts heel beperkt gelukt.

Aan de hand van interne vorming waren we van plan om de mogelijkheden om rechten juridisch af te dwingen verder te

verkennen. Door de coronamaatregelen moesten we deze vorming uitstellen. De vorming zou het startpunt geweest zijn voor de opstart van een nieuw juridisch netwerk. Ook dit werd uitgesteld naar 2021.

De voorbije jaren ondersteunde GRIP in beperkte mate personen die juridische stappen overwegen of effectief een rechtszaak aangaan op het vlak van rechten van personen met een handicap. Dit beperkt zich tot informatie aanleveren over wetgeving en een aantal mogelijkheden mee verkennen. Deze ondersteuning werd in 2020 versterkt door meer structuur aan te brengen en een registratie op te zetten. In 2020 hadden we met 5 personen heel concrete contacten over het opstarten van een rechtszaak.

GRIP IN 2020:

- Vorming en de opstart van een netwerk werden uitgesteld.
- Meer structuur en registratie voor de ondersteuning die we aanbieden bij vragen rond rechtszaken.
- 5 concrete contacten over het opstarten van een rechtszaak.

OD28. GRIP biedt vorming over gelijke rechten, gelijke kansen en inclusie

GRIP biedt vorming op vraag; we zetten niet actief in op de uitbouw van ons vormingsaanbod. We geven aanvragers een korte toelichting. In 2020 werden we een aantal keren aangesproken maar er ging geen vorming door. Het feit dat we niet gratis werken (een vorming kost 200 tot 400 euro) was een van de redenen om af te haken. Men gaat er blijkbaar van uit dat een organisatie als GRIP gratis ingaat op alle vragen naar vorming..

GRIP IN 2020:

- Geen vormingen in 2020.

Ledenlijst AV sinds de AV op 17 november 2020

Brent Basyn
Carolien Callens
Luc Demarez
Cedric Depuydt
Xavier Deruytter
Nadia Hadad
Herman Hillen
Hermi Ombelets
Paul Pasteels
Dominiek Porreye
Chris Robbroeckx
Viviane Sorée
Patrick Schelfhout
Luc Vanheden
Tess Van Deynse
Anja Van Impe
Leon Verelst
Arsène Vyncke

Ledenlijst Bestuur sinds de AV op 17 november 2020

Carolien Callens
Luc Demarez
Nadia Hadad
Herman Hillen
Patrick Schelfhout
Chris Robbroeckx
Tess Van Deynse
Luc Vanheden
Leon Verelst

Raadgever: Dominiek Porreye

GRIP 20

Gelijke rechten 2000-2020

Vlaanderen
is gelijke kansen